Пән	Қазақстан тарихы
Мұғалім	Сулекина Нұрбақыт Байғалиқызы
Мектеп, сынып	Қостанай облысы, Қостанай ауданы, Глазунов ауылы, «Глазунов орта мектебі» ММ, 7-сынып
Сабақ тақырыбы	Шығыстағы Ренессанс әлемдік мәдениетті қалай байытты (Ұлықбек, Әлішер Науаи, Бабырнама)

BILIM Land
www.bilimland.kz

Ұзақ мерзімді жоспар:	4 А бөлімі: Қайта Өрлеу дәуірі.
Қысқа мерзімді жоспар	Шығыстағы Ренессанс әлемдік мәдениетті қалай байытты (Ұлықбек, Әлішер Науаи, Бабырнама)
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сәйкес)	6.2.3.2 Гуманистік идеялардың ортағасырлық мәдениеттің дамуына ықпалын анықтау; 6.2.2.4 Шығыстың ортағасырлық мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттау.
Сабақтың мақсаты:	**Барлығы:** Қытай, Үнді мәдениеті, Орта Азияның сәулет өнері мен ғылымы жайлы орта ғасырларда шығыс елдерінің әлемдік мәдениетке қосқан үлесі туралы, орта ғасырлардан бері келе жатқан сәулет өнерінің ескерткіштері туралы түсініктеме бере алады. **Басым бөлігі:** Орта Азия ғұламаларына сипаттама бере алады. «Алтын ғасыр» мағынасын аша алады. **Кейбіреуі**: Әдебиет, ғылым, сәулет өнерінің жаңалықтарына баға бере алады.
Бағалау критерийі	Гуманистік идеялардың ортағасырлық мәдениеттің дамуына ықпалын анықтайды. Шығыстың ортағасырлық мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттайды.
Тілдік мақсаттар	**Жазылым**. Орта ғасырлардағы ғалымдардың еңбектерін, сәулет өнерін, әдебиеттерді жазады. **Айтылым.** Тұлғалар туралы баяндайды, суреттерді сипаттайды. **Тыңдалым.** Оқушылардың баяндамаларын тыңдайды. **Оқылым.** Оқушылар оқулықта берілген мәліметтерді оқиды.
Құндылықтарға баулу	**Рухани жаңғыру** Қазақстанның қасиетті жерлерінің мәдени-географиялық белдеуі – неше ғасыр өтсе де бізді кез келген рухани жұтаңдықтан сақтап, аман алып шығатын символдық қалқанымыз әрі ұлттық мақтанышымыздың қайнар бұлағы. Тарихтың, мәдениет пен тілдің біртұтастық құндылығын ұлы ғалымдарға, орта ғасырдан біздерге мұра болып қалған сәулет өнерлеріне, әдеби шығармаларға құрметпен қарау арқылы баулу.
Сабаққа қажет құрал-жабдықтар	Ноутбук, интебелсенді тақта, слайд-презентация, үлестірме қағаздар, жазуға, сурет салуға арналған түрлі түсті бояу құралдары, қарындаштар.
Ойлау дағдылары	Білу, түсіну, қолдану
Пәнаралық байланыс	Қазақстан тарихы, География, Қазақ әдебиеті
Алдыңғы білім	Қазақстан тарихынан «Түріктердің материалдық және рухани мәдениеті» тақырыбында алған білімдерін шыңдау.

Сабақ барысы:

<table>
<tr><th>Сабақтың кезеңдері</th><th>Сабақтағы жоспарланған жаттығу түрлері</th><th>Ресурстар</th></tr>
<tr><td>Сабақтың басы
2 минут

4 минут

4 минут</td><td>

Ұйымдастыру кезеңі.
Оқушылармен амандасу, түгендеу.
Сыныпта психологиялық ахуал туғызу.
Шаттық шеңбері: Мұғалім балаларға шеңбер құрып тұруды ұсынады.
Сынып оқушылары ортаға шығып «Шаттық шеңбері» тренингі арқылы бір-біріне жылы лебіздерін білдіре отырып, ғалымдардың өсиет сөздері жазылған қағаз қиындыларын таратып береді.

Үй тапсырмасын «Миға шабуыл» әдісі бойынша тексеру: Берілген сұрақтарға жауап беру.
1. Суретшілер мен олардың еңбектерін сәйкестендіріңдер.

<table>
<tr><td>Рембрандт Харменс ван Рейн</td><td rowspan="5"></td><td>А) «Хал үстіндегі құл»</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Дюрер Альбрехт</td><td>Ә) «Төрт салт атты»</td></tr>
<tr><td>В) «Адасқан ұлдың қайта оралуы»</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Диего Веласкес</td><td>Б) «Сикст мадоннасы»</td></tr>
<tr><td>Г) «Инфанта Маргарита»</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Бағалау критерийлері</th><th>Дескрипторлары</th><th>Балл</th></tr>
<tr><td rowspan="3">Суретшілер мен олардың еңбектерін сәйкестендіру</td><td>Рембрандт Харменс ван Рейн еңбегін анықтай алады</td><td>1</td></tr>
<tr><td>Дюрер Альбрехт еңбегін анықтай алады</td><td>1</td></tr>
<tr><td>Диего Веласкес еңбегін анықтай алады</td><td>1</td></tr>
</table>

Дұрыс жауап: 1. В; 2. Ә; 3. Г

2. Суретшілердің өмір сүрген жылдары мен елдерін анықтаңдар.

<table>
<tr><th>Ұлы суретшілердің</th><th>өмір сүрген жылдары</th><th>өмір сүрген елдері</th></tr>
<tr><td>Рембрандт Харменс ван Рейн</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Дюрер Альбрехт</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Диего Веласкес</td><td></td><td></td></tr>
</table>

</td><td></td></tr>
</table>

<table>
<tr>
<td>2 минут

2 минут</td>
<td>

<table>
<tr><th>Бағалау критерийлері</th><th>Дескрипторлары</th><th>Балл</th></tr>
<tr><td rowspan="3">Суретшілердің өмір сүрген жылдары мен елдерін анықтайды</td><td>Рембрандт Харменс ван Рейннің өмір сүрген жылдары мен елін анықтай алады</td><td>1</td></tr>
<tr><td>Дюрер Альбрехттің өмір сүрген жылдары мен елдерін анықтай алады</td><td>1</td></tr>
<tr><td>Диего Веласкестің өмір сүрген жылдары мен елдерін анықтай алады</td><td>1</td></tr>
</table>

«Bilimland» сайтынан «XV ғасырдың соңы мен XVII ғасырдың алғашқы жартысындағы Еуропа халықтарының мәдениеті» тақырыбында тест тапсырмасын шешу.
Кері байланыс: Әр дұрыс жауапқа 1 балл, яғни бір жұлдызша беріледі. Жиналған барлық жұлдызшаларды санау арқылы оқушылардың үй тапсырмасы бағаланады.
3) Уәждеу, қызығушылықтарын ояту.
Уәждеу:
1. Орта ғасырлардағы ғалымдардың суреттерін көрсету.
2. Жаңа сабақтың тақырыбын табу тапсырылады.

<table>
<tr><td> </td><td> </td><td> </td></tr>
<tr><td>Әл Хорезми</td><td>Әбу әли ибн Сина</td><td>Бируни</td></tr>
<tr><td> </td><td>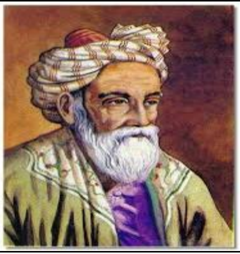</td><td> </td></tr>
<tr><td>Әлішер Науаи</td><td>Омар Хайям</td><td>Бабырнама</td></tr>
</table>

«Bilimland» сайтынан Атақты ойшылдар бөлімінен Әбу Райхан әл-Бируни туралы бейнебаян көрсету
– Балалар суретте берілген адамдардың киімдеріне назар аударыңдар. Орта ғасырларда адамдар қалай киінген? Оларға мінездеме бере отырып талқылау. Жаңа сабақтың тақырыбын ашу.
Барлық оқушыларға ғалымдардың шығармаларының аттары жазылған қағаз қиындылары таратылады. Ол қағаз қиындысы арқылы жалғасын тауып жұп құрады.

1-жұп: Әбу Райхан Бируни кітабы:

<table>
<tr><td>«Бұрынғы ұрпақтар</td><td> </td><td>ескерткіші»</td></tr>
</table>

</td>
<td>https://itest.kz/kz/lekciya_khv_hasyrdyng_songy_khvii_hasyrdyng_alhashqy_zhartysyndahy_europa_khalyqtarynyng_madenieti

https://bilimland.kz/kk#lesson=16677</td>
</tr>
</table>

2-жұп: Әл-Хорезми

Астрономиялық кестелер (зидж)		Жұлдызнамалық еңбек, яғни аспан денелерінің, ғаламшарлардың қозғалысын зерттеуге арналған

3-жұп: Әбу әли инб Сина

«Оймен алынатындай және / қолмен жететіндей»

4-жұп: Омар Хайям:

“Жалпы ғылыми /	пән туралы ақылдың нұры”

5-жұп: Әлішер Науаи:

Әл-жебр мен әл-Мұкабала /	есептерінің дәлелдемелері туралы

6-жұп: Бабырнама: «Бабаранамада»

15–16 ғасырлардағы Темір әулеті мен Мұхаммед Шайбаниарасындағы, Моғолстандағы тақ таласы, /	билік және жер үшін жүргізілген соғыстар жайлы егжей-тегжейлі сөз етеді.

Әр жұп өз тәртіп-ережесін белгілейді.

Сабақтың ортасы
8 минут

М. Балалар, сендер әр тапсырманы орындаған сайын жақсы, белсенді жұмыс істеген үшін «смайликтер», «жұлдызшалар» алып отырасыңдар. Сабақ соңында ең көп смайлик жинаған оқушы анықталып, марапатталады.
3. Әр жұп өзіне берілген ғалымдардың өмірімен және шығармаларымен оқулықтан және **«Bilimland»** сайтынан оқып, танысады. Постер салып, оны қорғайды.

Мәтін
https://bilimland.kz/kk/#lesson=16677

1-жұп: Әбу Райхан Бируни кітабы.
2-жұп: Әл Хорезми.
3-жұп: Әбу әли инб Сина.
4-жұп: Омар Хайям.
5-жұп: Әлішер Науай.
6-жұп: Бабырнама.

Бағалау критерийлері	Дескрипторлары	Балл
Ғалымдардың өмірі мен шығармаларына толық сипаттама бере алады	Өмір сүрген жылдар	1
	Айналысқан қызметі	1
	Өмір сүрген қаласы	1
	Шығармалары	1
	Зерттеу саласы	1

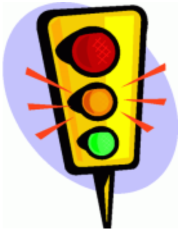

2 минут

Кері байланыс: «Бағдаршам».
Оқушыларда қызыл, жасыл және сары түсті карточкаларын жоғары көтереді (қызыл – түсінбеймін, сары – түсінікті, бірақ толықтырылу қажет, жасыл – барлығы түсінікті).

5 минут	Оқушылар бағдаршамның түстерін пайдалана отырып, өздерін бағалайды Оқушыларға сергіту сәтін жүргізу **«Ақ бұлақ»** 4. Ақпараттық ақаулық әдісі. **Кері байланыс:** Әр оқушы түсіндірген оқушыға смайлик береді.	**https://www.youtube.com/watch?v=LeOmtCuOKxU**
Сабақтың соңы 7 минут	**5. «Bilimland» сайтынан тапсырмаларды орындау:** ➢ Ғалымдар мен олардың еңбектерін сәйкестендіру – 5 балл ➢ Мына ғалымдардың қай кезде өмір сүргендерін сәйкестендіру – 5 балл ➢ Ғалымдар мен олардың еңбектерін сәйкестендіру – 5 балл ➢ Атақты ойшылдар. Тест 5 сұрақ – 5 балл	https://bilimland.kz/kk/#lesson=16677
2 минут	**Рефлексия.** Кері байланыс. ЧЕМОДАН – ЕТТАРТҚЫШ – ҚОҚЫС СЕБЕТІ - Бәрі де керек мәлімет Сараптап өзіме қажеттісін аламын Ешқайсысы қажет емес	
1 минут	**Бағалау** Жұлдыздар мен жақсы смайликтер саны**:** 0-7 – сабаққа ден қою қажет; 8-14 – орташа; 15-27 – жақсы; 28-30 – өте жақсы.	
1 минут	**Үй жұмысы:** Тақырыпты оқып, эссе жазып келу келу.	